

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Siitonen, Marko

Title: Avoimen tiedon virrassa

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Siitonen, M. (2016). Avoimen tiedon virrassa. Prologi : puheviestinnän vuosikirja 2016, 2016, 4-5.

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Pääkirjoitus

Avoimen tiedon virrassa

Uuden tiedon ja ymmärryksen rakentuminen on koko tieteellisen projektin lähtökohta. Tämä iloisin poreileva ja loputon prosessi, jossa monenlaiset toimijat etsivät jatkuvasti paikkaansa, on myös se kenttä, johon puheviestinnän vuosikirja on jo yli vuosikymmenen ajan tarjonnut omaa panostaan.

Tieteelliseen julkaisutoimintaan liittyy peruskysymyksiä, joiden pariin kannattaa mielestäni palata yhä uudelleen. Tällaisia ovat esimerkiksi kysymykset tutkimustiedon arvioimisen käytänteistä sekä tieteen kielestä, joista jälkimmäinen olikin viime vuoden vuosikirjan pääkirjoituksen aiheena. Myös kysymys tutkimustiedon tavoittavuudesta ja sitä kautta vaikuttavuudesta kuuluu näihin peruskysymyksiin. Puheviestinnän vuosikirja on alusta lähtien pyrkinyt tavoittamaan mahdollisimman laajan kohdeyleisön. Prologin artikkeleita on käytetty korkeakoulujen valintakoemateriaalina, ja ne ovat taustalla toimivan tieteellisen yhdistyksen kautta tavoittaneet myös suuren joukon sellaisia lukijoita, jotka eivät välttämättä muuten seuraa aktiivisesti kansainvälisiä akateemisia kausijulkaisuja. Mielestäni tämä on ehdottoman positiivinen asia.

Prologos ry:n jäsenistön tarjoaman tuen turvin (ja joinakin vuosina Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan avustuksella) olemme pystyneet pitämään Prologin artikkelit avoimessa jakelussa, kaikkien kiinnostuneiden luettavissa. Tätä tavoittavuuteen liittyvää seikkaa ei kannata pitää itsestäänselvyytenä. Esimerkiksi tämän pääkirjoituksen kirjoittamishetkellä, loppusyksystä 2016, kerättiin suomalaisen yliopistokentän

piirissä nimiä tieteellisten julkaisujen hintojen nousua vastaan. Tiedonhinta.fi -osoitteessa pyörinyttä keräystä oli marraskuun lopulla tukenut jo yli 2000 tutkijaa ja opettajaa – allekirjoittanut osana tätä joukkoa. Kyseessä ei ole mikään pieni asia, vaan keskeisesti tieteellisen tiedon saatavuuteen kytkeytyvä periaatekysymys. Prologos ry:n jäsenistö voi hyvästä syystä tuntea ylpeyttä vuosikirjan mahdollistamisesta ja siitä, että toisin kuin niin moni muu open access -periaatetta noudattava julkaisu maailmalla, Prologi ei joudu keräämään julkaisumaksuja kirjoittajiltaan. Pidetään huoli siitä, että näin on myös jatkossa!

* * *

Tämä järjestyksessään kahdestoista puheviestinnän vuosikirja tarjoaa jälleen kattauksen erilaisia näkökulmia ihmistenvälisen vuorovaikutuksen ymmärtämiseen. Pääpaino on tänäkin vuonna työelämän vuorovaikutuksessa.

Birgitta Kemppaisen ja Anne Laajalahden artikkelissa pohditaan viestintätoimijuuden edellytyksiä ja tukemista asiantuntijatyössä. Idea toimijuudesta on monipuolinen työkalu vuorovaikutuksen tutkijoiden käyttöön, minkä lisäksi artikkelissa avattu viestintätoimijuuden käsite tarjoaa tarttumapintaa myös työyhteisöiden ja miksei muidenkin organisaatioiden kehittämistä kiinnostuneille.

Tomi Laapotti tarkastelee tutkimuksessaan organisaatioiden rakentumista viestinnässä saaraalajohtoryhmien kokousten näkökulmasta. Keskeiseksi nousee vuorovaikutustilanteiden

rooli organisaatioiden olemassaolon mahdollistajana sekä se, kuinka eri toimijoiden keskenään ristiriitaisetkin tavoitteet suhteutuvat yhteisen todellisuuden rakentumiseen. Artikkelit toimii erinomaisena esimerkkinä siitä kuinka vuorovaikutusprosesseja analysoimalla on mahdollista päästä lähelle organisaatioille keskeisiä merkitysneuvotteluita.

Tessa Horilan ja Maarit Valon artikkelissa esitellään yhteisen vuorovaikutusosaamisen käsite. Käsitteen rakentamisessa on nojaututtu erityisesti työelämän tiimien tutkimukseen jota kartoitettaessa on tehty tärkeää työtä yhteyksiin löytämiseksi puheviestintätieteen lähialojen kanssa. Erityishuomion ansaitsee myös tempo-raalisuuden eli ajan ulottuvuuden korostaminen keskustelussa vuorovaikutusosaamisesta.

Tiimityön kontekstiin liittyy myös Kaisa Laitisen ja Maarit Valon tutkimus tunneilmaisusta virtuaalitiimien tapaamisissa. Tutkimuksen mukaan virtuaalitiimien tunneilmaisun skaala voi olla hyvinkin laaja, ja tunneilmaisun voidaan nähdä heijastavan tiimin kulttuuria. Artikkelit toimiikin tärkeänä muistutuksena tunneilmaisun tärkeästä roolista ihmisten välisessä yhteistyössä.

Vertaisarvioitujen tieteellisten artikkelien lisäksi vuosikirjassa on aina ollut myös muuta materiaalia. Niin on myös tällä kertaa. Anne Laajalahti pohtii puheenvuorossaan kriisivuorovaikutuksen käsitettä. Kirjoitus perustuu kirjoittajan omiin opetuskokemuksiin ja -kokeiluihin, ja ottaa mainiolla tavalla osaa siihen keskusteluun, jota jatkuvasti käydään vuorovaikutuksen tutkimuksen käytännön sovelluksiin ja uusiin tutkimusavauksiin liittyen. Vuosikirjassa on mukana myös hieman toisenlaista materiaalia vuorovaikutuksen tutkimuksen päivien keynote-puheenvuoron muodossa. Vuorovaikutuksen tutkimuksen päivät (ent.

puheviestinnän päivät) pidettiin syksyllä 2016 Tampereen yliopistossa, ja tässä vuosikirjassa julkaistaan toinen päivillä pidetyistä kahdesta kutsupuheenvuorosta. Professori Graham Bordin puheenvuoro kuuntelemiseen liittyvistä tutkimuksellisista edistysaskeleista ja avoimista kysymyksistä on paitsi tieteellisestä näkökulmasta kiinnostava, myös oivallinen tapa jättää muistijälki ensimmäisistä vuorovaikutuksen tutkimuksen päivistä.

Mukana on tuttuun tapaan myös kaksi lectio praecursoriaa, joiden kirjoittajat ovat väitelleet puheviestinnän alalta vuoden 2015 Prologin painoon menemisen jälkeen.

Haluan vielä omasta ja koko toimituskunnan puolesta kiittää tästä kahden vuoden ajaksi avautuneesta mahdollisuudesta päästä mukaan osaksi Prologin jatkumoa. Toimitustyön tarjoama aitiopaikka on ainutlaatuinen mahdollisuus lisätä myös omaa ymmärrystä vuorovaikutuksen tutkimuksen kentästä. Kiitokset jälleen myös anonyymeille vertaisarvioijillemme sekä kaikille heille, joiden artikkelikäsitteilyt eivät tällä kertaa tulleet valituksi julkaistavien tekstien joukkoon – jokainen toimija ja jokainen askel on tärkeä kokonaisuuden kehittämisen kannalta. Tieteellinen ymmärrys ympäröivästä maailmasta ei ilmesty tyhjältä. Se tarvitsee minua ja sinua, myös tulevana vuosina.

Jyväskylässä joulukuussa 2016
Marko Siitonen, päätoimittaja